

Det Europæiske Råd

**Bruxelles, den 9. februar 2023
(OR. en)**

EUCO 1/23

**CO EUR 1
CONCL 1**

NOTE

---

fra: Generalsekretariatet for Rådet

til: delegationerne

Vedr.: Ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd (9. februar 2023)
– Konklusioner

Vedlagt følger til delegationerne de konklusioner, der blev vedtaget af Det Europæiske Råd på ovennævnte møde.

Det Europæiske Råd havde en udveksling af synspunkter med Ukraines præsident om Ruslands angrebskrig mod Ukraine og Den Europæiske Unions støtte til Ukraine og dets folk.

*

* *

I. UKRAINE

1. Det Europæiske Råd gentager sin resolute fordømmelse af Ruslands angrebskrig mod Ukraine, som udgør en åbenbar overtrædelse af FN-pagten. Ruslands brutale krig, der næsten har varet et helt år, har påført Ukraine og dets folk enorme lidelser og ødelæggelser. Rusland skal bringe denne grusomme krig til ophør øjeblikkeligt. Den Europæiske Union vil stå ved Ukraines side med urokkelig støtte, så længe det er nødvendigt.
2. Den Europæiske Unions støtte til Ukraines uafhængighed, suverænitet og territoriale integritet inden for dets internationalt anerkendte grænser og dets naturlige ret til selvforsvar mod den russiske aggression er fortsat urokkelig. Den Europæiske Union vil fastholde og i samråd med internationale partnere søge at øge det kollektive pres på Rusland yderligere for at få det til at bringe sin angrebskrig til ophør og trække sine tropper og sit militære udstyr ud af Ukraine. For at øge omkostningerne for Rusland som følge af dets angrebskrig yderligere er der vedtaget et prisloft på olieprodukter. Den Europæiske Union er rede til at fortsætte med at skærpe sine restriktive foranstaltninger i tæt koordinering og samarbejde med globale partnere. Foranstaltningerne til modvirkning af omgåelse vil blive styrket.
3. Det Europæiske Råd gentager sit stærke engagement i ansvarliggørelse. Ruslands fortsatte dødbringende vilkårlige angreb mod civile og civil infrastruktur er internationale forbrydelser og skal stoppe. Den humanitære folkeret, herunder vedrørende behandling af krigsfanger, skal respekteres. Ukrainere, der er blevet tvangsoverført til Rusland, især børn, skal omgående kunne vende sikkert hjem.

4. Den Europæiske Union er fast besluttet på, at alle øverstbefalende og gerningsmænd til og medskyldige i krigsforbrydelser og de øvrige alvorligste forbrydelser, der er begået i forbindelse med Ruslands angrebskrig mod Ukraine, drages til ansvar. Det Europæiske Råd støtter fuldt ud Ukraines og det internationale samfunds bestræbelser i denne henseende, herunder oprettelsen af en passende mekanisme for retsforfølgningen af aggressionsforbrydelsen, hvilket vedkommer det internationale samfund som helhed. Det understreger Den Europæiske Unions støtte til de efterforskninger, som anklageren ved Den Internationale Straffedomstol foretager, og til oprettelsen i Haag af et internationalt center for retsforfølgning af aggressionsforbrydelsen mod Ukraine. Dette center vil blive knyttet til det eksisterende fælles efterforskningshold, der støttes af Eurojust.

5. Det Europæiske Råd gentager, at Den Europæiske Union er rede til at støtte Ukraines initiativ til en retfærdig fred baseret på respekt for Ukraines suverænitet og territoriale integritet. Indtil videre har Rusland ikke vist nogen ægte vilje med hensyn til en fair og varig fred. Det Europæiske Råd udtrykker sin støtte til præsident Zelenskyjs fredsformel og bekræfter på ny Den Europæiske Unions tilsagn om at samarbejde aktivt med Ukraine om 10-punktsfredsplanen. Den Europæiske Union støtter idéen om et fredsformeltopmøde med henblik på at iværksætte dens gennemførelse. Den Europæiske Union vil arbejde sammen med Ukraine om at sikre den bredest mulige internationale deltagelse.

6. Det Europæiske Råd anerkender den betydelige indsats, som Ukraine har gjort de seneste måneder for at nå de mål, der ligger til grund for landets status som kandidatland til EU-medlemskab. Det ser med tilfredshed på Ukraines reformbestræbelser i disse vanskelige tider og tilskynder Ukraine til at fortsætte ad denne vej og opfylde betingelserne i Kommissionens udtalelse om dets ansøgning om medlemskab med henblik på at gøre fremskridt hen imod et fremtidigt EU-medlemskab. Den Europæiske Union anerkender Ukraines vilje til at opfylde de nødvendige krav med henblik på at indlede tiltrædelsesforhandlinger hurtigst muligt. Den Europæiske Union ser frem til at arbejde tæt sammen med Ukraine og støtte landet i dets bestræbelser på at opfylde alle betingelser fuldt ud. Det Europæiske Råd gentager, at Ukraines fremtid ligger i Den Europæiske Union.
7. Det Europæiske Råd bekræfter på ny de tilsagn, der blev givet i den fælles erklæring efter topmødet mellem EU og Ukraine. Den Europæiske Union vil fortsat yde stærk politisk, økonomisk, militær, finansiel og humanitær støtte til Ukraine og dets folk, så længe det er nødvendigt. Den Europæiske Unions og dens medlemsstaters samlede bistand til Ukraine og dets folk beløber sig indtil videre til mindst 67 mia. EUR. Den Europæiske Union og Ukraine vil udnytte potentialet i associeringsaftalen fuldt ud, herunder det vidtgående og brede frihandelsområde, med henblik på at skabe betingelser for styrkede økonomiske og handelsmæssige forbindelser, der fører hen imod Ukraines integration i EU's indre marked.
8. Den Europæiske Union har godkendt en syvende tranche på 500 mio. EUR i militær støtte til Ukraine under den europæiske fredsfacilitet og indledt EU's rådgivende militærmission for at uddanne de første 30 000 soldater i 2023. Dette bringer den samlede militære støtte fra Den Europæiske Union og dens medlemsstater op på knap 12 mia. EUR. I lyset af den aktuelle situation hilser Det Europæiske Råd medlemsstaternes hurtige levering af militært udstyr til Ukraine velkommen.

9. Den Europæiske Union er fortsat fast besluttet på at støtte Ukraines makrofinansielle stabilitet. Det Europæiske Råd ser med tilfredshed på arbejdet i Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank, Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling og Verdensbanken med projekter, der hurtigt skal udvide brugen af solidaritetsbanerne for at øge handelsmulighederne på tværs af sektorer og mulighederne for eksport fra Ukraine.
10. Den Europæiske Union er fortsat fast besluttet på sammen med partnere at støtte Ukraines reparation, genopretning og genopbygning. I denne forbindelse hilser Det Europæiske Råd operationaliseringen af donorkoordinationsplatformen velkommen. Den Europæiske Union intensiverer sammen med partnere sit arbejde hen imod anvendelsen af Ruslands indefrosne og immobiliserede aktiver til støtte for Ukraines genopbygning og med henblik på erstatning i overensstemmelse med EU-retten og folkeretten.
11. Det Europæiske Råd understreger også betydningen af psykologisk og psykosocial støtte og rehabilitering samt af krigsveteraners reintegration i et aktivt samfundsliv. Den Europæiske Union og dens medlemsstater vil øge støtten til relaterede programmer, herunder gennem specialiseret ekspertise. Leveringen af minerydningsbistand vil også blive intensiveret.
12. Den Europæiske Union gentager sit tilsagn om at styrke støtten til fordrevne personer, både i Ukraine og i Den Europæiske Union, herunder gennem passende og fleksibel finansiel bistand til de medlemsstater, der bærer den største byrde med hensyn til medicinske omkostninger og uddannelses- og leveomkostninger for flygtninge.

II. ØKONOMI

13. I lyset af den nye geopolitiske virkelighed vil Den Europæiske Union handle beslutsomt for at sikre sin langsigtede konkurrenceevne, velstand og rolle på den globale scene. Den Europæiske Union vil styrke sin strategiske suverænitet og gøre sit økonomiske, industrielle og teknologiske grundlag parat til den grønne og den digitale omstilling. Den vil uddybe det indre marked og sikre lige vilkår både internt og globalt.
14. Det er afgørende for Den Europæiske Union at styrke sin langsigtede konkurrenceevne og produktivitet. En samlet strategi bør yderligere udnytte det fulde potentiale i det indre marked, som har understøttet Europas velstand siden dets oprettelse for 30 år siden. Det Europæiske Råd minder om sine konklusioner fra december 2022, navnlig sin opfordring til Kommissionen om at forelægge en strategi på EU-plan for at styrke konkurrenceevnen og produktiviteten, og vil vende tilbage til disse spørgsmål på sit kommende møde.

15. Med udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om en industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder og i lyset af den kommende dybtgående analyse heraf skal der hurtigt arbejdes videre med følgende indsatsområder:
- a) Statsstøttepolitik: Procedurerne skal gøres enklere, hurtigere og mere forudsigelige og give mulighed for hurtigt at yde målrettet, midlertidig og forholdsmæssig støtte, herunder via skattekreditter, i de sektorer, der har strategisk betydning for den grønne omstilling og påvirkes negativt af udenlandske subsidier eller høje energipriser. Der bør også lægges stor vægt på at bevare SMV'ernes konkurrenceevne. Integriteten og de lige vilkår i det indre marked skal opretholdes. Det Europæiske Råd opfordrer endvidere til, at EU-instrumenter såsom de vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse gennemføres effektivt ved at øge gennemsigtigheden og strømline procedurerne, navnlig ved at fremskynde udformnings- og vurderingsfaserne. Det Europæiske Råd opfordrer Kommissionen til regelmæssigt at aflægge rapport til Rådet om denne statsstøttepolitik's indvirkning på det indre marked og på EU's globale konkurrenceevne
  - b) Finansiering på EU-plan: For at lette den grønne omstilling i hele Unionen og undgå fragmentering af det indre marked kræver en fuldt ud effektiv politisk reaktion fra EU's side samtidig fair adgang til finansielle midler. Med henblik herpå bør eksisterende EU-midler anvendes mere fleksibelt, og muligheder for at lette adgangen til finansiering bør undersøges. Det Europæiske Råd opfordrer Kommissionen og Rådet til at sikre fuld mobilisering af tilgængelig finansiering og eksisterende finansielle instrumenter med henblik på at yde rettidig og målrettet støtte i strategiske sektorer uden at påvirke samhørighedspolitikens mål. Desuden bør Den Europæiske Investeringsbanks fulde potentiale udnyttes

- c) **Reguleringsmæssige rammer:** Enkle, forudsigelige og klare rammebetingelser for investeringer i Den Europæiske Union er afgørende. Administrations- og tilladelsesprocedurerne bør forenkles og fremskyndes, herunder for at sikre produktionskapacitet til produkter, der er afgørende for at nå EU's mål om klimaneutralitet, under hensyntagen til hele forsynings- og værdikæden på tværs af grænser. Adgangen til relevante kritiske råstoffer bør sikres, herunder ved at diversificere indkøb og ved at genanvende råstoffer for at fremme principperne for den cirkulære økonomi. Den kommende reform af elmarkedets udformning bør støtte omstillingen til et dekarboniseret og effektivt energisystem til de lavest mulige omkostninger, sikre forsyningsikkerheden til enhver tid og styrke EU's konkurrenceevne. Reglerne for offentlige udbud bør moderniseres for at bidrage til at fremme en grønnere industri, og de europæiske standarder bør fremmes for at lette en hurtig udbredelse af centrale teknologier
  - d) **Færdigheder:** Der bør træffes dristigere og mere ambitiøse foranstaltninger for at videreudvikle de færdigheder, der er nødvendige for den grønne og den digitale omstilling, gennem uddannelse, erhvervsuddannelse, opkvalificering og omskoling med henblik på at tackle udfordringerne med manglen på arbejdskraft og omdannelsen af arbejdspladser, herunder i forbindelse med demografiske udfordringer
  - e) **Investeringer:** Der er behov for både private og offentlige investeringer for at lukke investeringsunderskud, der undergraver væksten. Det Europæiske Råd noterer sig, at Kommissionen agter at fremsætte forslag om en europæisk suverænitetsfond inden sommeren 2023 til støtte for investeringer i strategiske sektorer.
16. Kapitalmarkedsunionen er afgørende for, at Europa kan vedblive at være et kontinent med produktion og innovation. Det Europæiske Råd opfordrer medlovgiverne til at fremskynde gennemførelsen af handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen ved at fremme og afslutte arbejdet med lovgivningsforslagene på dette område.

17. At forfølge en ambitiøs, robust, åben og bæredygtig handelsdagsorden og støtte WTO og et multilateralt regelbaseret system vil være afgørende for at styrke Europas suverænitet og velstand. Med henblik herpå bør retfærdige og gennemsigtige frihandels- og investeringsaftaler sikre reelt lige vilkår og give modstandsdygtige og pålidelige forsyningskæder mulighed for at udvikle sig og Den Europæiske Union mulighed for at få adgang til nye markeder. Bestræbelserne på at diversificere forsyningskæderne bør intensiveres, navnlig hvad angår kritiske råstoffer. Den Europæiske Union skal også værne om sine interesser, når den står over for urimelig praksis, ved at gøre brug af handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter.
18. Under hensyntagen til nærværende konklusioner opfordrer Det Europæiske Råd Rådet og Kommissionen til hurtigt at fremme arbejdet med gennemgangen af den økonomiske styring.

III. MIGRATION

19. Det Europæiske Råd drøftede migrationssituationen, som er en europæisk udfordring, der kræver et europæisk svar.

Det Europæiske Råd vurderede gennemførelsen af sine tidligere konklusioner med henblik på at udvikle en samlet tilgang til migration, som kombinerer øgede foranstaltninger udadtil, en mere effektiv kontrol af EU's ydre grænser og interne aspekter, i overensstemmelse med folkeretten, EU's principper og værdier og beskyttelsen af grundlæggende rettigheder. Med udgangspunkt i Kommissionens nylige skrivelse opfordrer Det Europæiske Råd til, at de øjeblikkelige operationelle foranstaltninger styrkes og fremskyndes.

Det Europæiske Råd opfordrer Rådet og Kommissionen til nøje at overvåge og sikre gennemførelsen af sine konklusioner og vil regelmæssigt vende tilbage til spørgsmålet.

Øgede foranstaltninger udadtil

20. Den Europæiske Union vil intensivere sin indsats for at forhindre irregulære udrejser og tab af menneskeliv, mindske presset på EU's grænser og på modtagekapaciteten, bekæmpe menneskesmuglere og øge antallet af tilbagesendelser. Dette vil ske ved at intensivere samarbejdet med oprindelses- og transitlande gennem gensidigt fordelagtige partnerskaber. Alle migrationsruter bør være omfattet, også med tilstrækkelige ressourcer.

Eksisterende handlingsplaner for Vestbalkanruten og den centrale Middelhavsroute bør gennemføres. Kommissionen bør som en prioritet forelægge handlingsplaner for Atlanterhavsruten, den vestlige og den østlige Middelhavsroute med henblik på hurtigt at lette presset på de hårdest ramte medlemsstater og effektivt forhindre irregulære ankomster. EU's og medlemsstaternes samarbejde med oprindelses- og transitlande vil blive intensiveret på en koordineret måde, herunder gennem kontakter på højt plan, med det formål at styrke deres grænseforvaltningskapacitet, forhindre irregulære strømme, ødelægge menneskesmuglernes forretningsmodel, herunder gennem strategiske informationskampagner, og øge antallet af tilbagesendelser. Med henblik herpå bør der gøres bedst mulig brug af konsultationer i samarbejdsfora med tredjelande samt af finansiering fra NDICI – et globalt Europa og fra andre relevante instrumenter. Den Europæiske Union vil vedblive at støtte partnere i at tackle de grundlæggende årsager til irregulær migration og med hensyn til sikker, regulær og velordnet migration. Samarbejdet med internationale organisationer, navnlig IOM og UNHCR, skal styrkes yderligere.

21. Nabolandenes tilpasning til visumpolitikken er af presserende og afgørende betydning for migrationsstyringen og for, at visumfri ordninger generelt kan fungere godt og vare ved, hvor det er relevant. I den forbindelse understreger Det Europæiske Råd, at overvågningen af nabolandenes visumpolitikker bør styrkes. Det Europæiske Råd hilser de fremskridt, som partnerne på Vestbalkan har gjort med hensyn til tilpasning til EU's visumpolitik, velkommen og opfordrer til, at de hurtigt tager yderligere skridt. Den Europæiske Union er rede til at uddybe samarbejdet med regionen om migration, asyl, grænseforvaltning og tilbagesendelser, således at de eksisterende rammer og tilgængelige kanaler udnyttes bedst muligt.

Forbedring af samarbejdet om tilbagesendelser og tilbagetagelse

22. Det Europæiske Råd minder om betydningen af en ensartet, samlet og effektiv EU-politik for tilbagesendelse og tilbagetagelse samt af en integreret tilgang til reintegration. Der er behov for hurtige foranstaltninger til at sikre effektive tilbagesendelser fra Den Europæiske Union og fra tredjelande langs ruterne til oprindelses- og transitlande ved som løftestang at anvende alle relevante EU-politikker, -instrumenter og -værktøjer, herunder diplomati, udvikling, handel og visa, samt muligheder for lovlig migration. I den forbindelse er der behov for en tilgang på tværs af ministerier og myndigheder i både medlemsstaterne og EU-institutionerne. Det Europæiske Råd opfordrer Kommissionen og Rådet til at gøre fuld brug af mekanismen i visumkodeksens artikel 25a, herunder muligheden for at indføre restriktive visumforanstaltninger i forhold til tredjelande, der ikke samarbejder om tilbagesendelser. For at fremskynde tilbagesendelsesprocedurerne opfordrer Det Europæiske Råd også medlemsstaterne til at anerkende hinandens afgørelser om tilbagesendelse. Det opfordrer Asylagenturet til at yde vejledning for at øge brugen af begreberne sikre tredjelande og sikre oprindelseslande. Medlemsstaterne opfordres til at gøre brug af denne vejledning med henblik på at opnå en mere koordineret tilgang og dermed bane vejen for en fælles EU-liste.

Kontrol af EU's ydre grænser

23. Den Europæiske Union er stadig fast besluttet på at sikre effektiv kontrol af sine ydre land- og søgrænser. Det Europæiske Råd hilser medlemsstaternes indsats i denne henseende velkommen og
- a) bekræfter sin fulde støtte til Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex) i dets udførelse af sin kerneopgave, som består i at støtte medlemsstaterne i at beskytte de ydre grænser, bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet og øge antallet af tilbagesendelser
  - b) gentager betydningen af, at ind- og udrejsesystemet og det europæiske system vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse hurtigst muligt bliver operationelle
  - c) opfordrer til hurtig afslutning af forhandlingerne om nye og reviderede statusaftaler mellem Den Europæiske Union og tredjelande om indsættelse af Frontex som led i bestræbelserne på at styrke samarbejdet om grænseforvaltning og migration
  - d) opfordrer Kommissionen til at finansiere foranstaltninger truffet af de medlemsstater, der direkte bidrager til kontrollen af EU's ydre grænser såsom pilotprojekter vedrørende grænseforvaltning samt styrkelsen af grænsekontrollen i centrale lande på transitruterne til Den Europæiske Union
  - e) opfordrer Kommissionen til omgående at mobilisere betydelige EU-midler og -redskaber til at støtte medlemsstaterne i at styrke grænsebeskyttelseskapaciteten og -infrastrukturen, overvågningsmidlerne, herunder overvågning fra luften, og udstyr. I den forbindelse opfordrer Det Europæiske Råd Kommissionen til hurtigt at færdiggøre strategien for integreret europæisk grænseforvaltning
  - f) anerkender de særlige forhold ved søgrænser, herunder med hensyn til at redde menneskeliv, og understreger nødvendigheden af styrket samarbejde vedrørende eftersøgnings- og redningsaktiviteter og noterer sig i den sammenhæng relanceringen af den europæiske kontaktgruppe vedrørende eftersøgning og redning.

Bekæmpelse af instrumentalisering og menneskehandel og -smugling

24. Det Europæiske Råd fordømmer forsøg på at instrumentalisere migranter til politiske formål, navnlig når de anvendes som løftestang eller som led i hybride destabiliserende handlinger. Det opfordrer Kommissionen og Rådet til at fortsætte arbejdet med relevante værktøjer, herunder mulige foranstaltninger over for transportvirksomheder, der deltager i eller letter menneskehandel eller smugling af migranter.
25. Gennem et stærkt samarbejde mellem medlemsstaterne og med Europol, Frontex og Eurojust og med vigtige partnere vil bekæmpelsen af menneskehandel og smugling af migranter blive styrket yderligere.

Data om migrationsstrømme og situationsbevidsthed

26. Det Europæiske Råd opfordrer Rådet og Kommissionen til med støtte fra relevante EU-agenturer at udvikle en fælles situationsbevidsthed, forbedre overvågningen af data om modtagekapacitet og om migrationsstrømme og opdage nye migrationstendenser hurtigere, både til og inden for Den Europæiske Union. Det opfordrer medlemsstaternes myndigheder til at anmode om støtte fra EU-agenturer – herunder Asylagenturet og Frontex – for at sikre, at alle migranter, der rejser ind i Den Europæiske Union, registreres behørigt.

Pagt om migration og asyl og beslægtede sager

27. Det Europæiske Råd opfordrer i lyset af de fremskridt, der er gjort i 2022, medlovgiverne til at fortsætte arbejdet med pagten om migration og asyl i overensstemmelse med den fælles køreplan samt med den reviderede Schengengrænsekodeks og tilbagesendelsesdirektivet. Det Europæiske Råd noterer sig formandskabets hensigt om at drøfte gennemførelsen af Dublin-køreplanen samt EU's effektive engagement ved de ydre grænser, herunder vedrørende private enheders operationer, på RIA-Rådets næste samling.

IV. ANDRE PUNKTER

Dialogen mellem Beograd og Pristina

28. I lyset af de seneste spændinger i Nordkosovo understreger Det Europæiske Råd det presserende behov for fremskridt med normaliseringen af forbindelserne mellem Kosovo* og Serbien gennem den EU-faciliterede dialog under ledelse af den højtstående repræsentant.
29. Det Europæiske Råd ser med tilfredshed på det nylige europæiske forslag om at placere forholdet mellem begge parter på et nyt og holdbart fundament som en historisk chance, der bør udnyttes af begge parter, herunder med henblik på at realisere deres europæiske perspektiv.
30. Det Europæiske Råd opfordrer indtrængende begge parter til fuldt ud og uden betingelser at gennemføre de forpligtelser, de har givet tilsagn om inden for rammerne af dialogen, herunder aftalerne fra 2013 og 2015 om at oprette en sammenslutning/et fællesskab af kommuner i Kosovo med serbisk flertal.

Jordskælv i Tyrkiet og Syrien

31. Efter det tragiske jordskælv den 6. februar 2023 udtrykker Det Europæiske Råd sin dybeste medfølelse med ofrene og sin solidaritet med Tyrkiets og Syriens folk.
32. Umiddelbart efter denne tragedie og som udtryk for Unionens urokkelige solidaritet blev der udsendt over 1 600 redningsarbejdere til Tyrkiet. Det Europæiske Råd bekræfter på ny, at Unionen er rede til at yde yderligere bistand for at mindske lidelserne i alle berørte regioner. Det Europæiske Råd ser med tilfredshed på initiativet fra det svenske formandskab og Kommissionen til at være værter for en donorkonference i Bruxelles i marts med henblik på at mobilisere midler fra det internationale samfund til støtte for Tyrkiets og Syriens folk.

---

* Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med UNSCR 1244/1999 og ICJ's udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

33. Det Europæiske Råd opfordrer alle til at sikre humanitær adgang til ofrene for jordskælvet i Syrien, uanset hvor de befinder sig. Den Europæiske Union og dens medlemsstater har mobiliseret yderligere ressourcer for at støtte den humanitære indsats. Det opfordrer det humanitære samfund i De Forenede Nationers regi til at sikre hurtig levering af bistand.
-